

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות ד.

מסורת הש"ס

(א) זכרות י. "ע"ש
(ב) [מכות כה.] (ג) זכרות
כה. (ד) [פסחים כה:]
ה. סנהדרין ס"ד (ו) זכרות
כה: [קטן לו.] (ז) לקמן מט.
[לז.] (ח) רש"ל מ"ח
(ט) [עין חוספות חגיגה י:
ד"ה לעבור.] (י) [ל"ז
שמעון.] (כ) [ועין חוס'
פסחים מג: ד"ה ס"ד
אמנא ותוס' ערכין ג: ד"ה
הי כהנים.] (ל) [ל"ז סתם]

תורה אור השלם

1. (א) לא תלכש עשנו
צמור ופשתים יחדו;
(ב) גדלים תעשה קל על
ארבע נפשות בסוחר
אשר תכבה בה;
דברים כב יא-יב
2. סטוכים לעד לעולם
עשום תמתי ישר;
תלויים קז ח
3. לא תחסם שור
דריש; דברים ד כז
4. כי ישבו אחים יחדו
ומת אחד מהם בין אמת
לא לא תהיה אשר תזן
ההוצאה לאש ון יקמה
יבא עליה ונקחה ו
לאשה ירבמה;
5. מכשפה לא תכרה ה
דברים ה
מכשפה לא תכרה ה
שמות כז יז
6. כל שבב שב במקמה
תות יומת; שמות כז יז
7. לא יזקח אבן את
אשת אביו וכן יזקח
אשת אביו וכן יזקח
דברים כז יז
8. ונתן האיש השכב
עמו
לפי הענין
מחשבים קל לו וזהו
לאשה תחת אשר ענה
לא יזכר לשלוח כל
דברים כז כט

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה שאין
חוסמין אין כו'. יצ"ע ע"פ
נמוכס דף קנ ג' ע"א
ד"ה אין חוסמין אין
נמוכסין כע שאל תחמרי
לאש"נ ע"פ: ד"ה
סמכו (כו) ד"ה חוסמין
פרש"ס: ד"ה חוסמין
וכי' חלוטס פ"ה ואח"כ
ז"ל ד"ה וסמך ליה לא
יקח איש וכו' ורש"י
סמךין דבאננות
משמעו ומפוחה
באננות דשתיין אינן
בטור' אישות ומקסא
דמילתא דרב גידול
בפרק גושאף על
האנוסה ס"ד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א [ת' תרס"ד ר"ה ו' מפי
שטמכו ענין לו וכו' ה"ה
בעלמא אלל בדמשה מורה
וכו'. "צ אבל הראב"ן ס'
לד דף ע"ד בסופו כתב
דדוקא דמשה מורה דמס'
ולא בכל התורה וטעמא
משום דכל התורה מפי
הגבורה נאמרה ואין
מוקדם ומאוחר אבל משה
שסידר משנה מורה פרשה
אחר פרשה לא יסדר אלל
לתדיר עכ"ל]

לא תלבש שעטנו. וסמך ליה גדילים תעשה לך ודרשין סמוכין ושרינן כלאים ציזיות. אלמא אחי עשה דחי לא תעשה: שאין חוסמין. אין ⁽⁶⁾ [סותמין] טעוניה לכופה להמייבס לו אלא כופין אותו וחולץ. חוסמין לישנא דקרא קא נקט דיליף לה מלא תחסום: וסמך ליה כו'. אלמא דרשין סמוכין וגבי כלאים ציזיות נמי דרשין: **במשנה** **סורה דיש.** והאי סמוכים דכלאים ציזיות במשנה תורה הוא ודרשין: **סמו עין לו.** עיני הפרשה ⁽⁷⁾ סמוכה פרשת מכשף אלל שוכב עם בהמה דגבי הדדי כתיבי: **מכשפה** לא תחיה.

שנפלה לפני מוכה ש
שנאמר ³ לא תחסום
⁴ כי ישבו אחים יחדיו
למאן דלא דריש סמך
תורה דריש דהא ר' יהודה
ובמשנה תורה דריש
דריש דתניא ⁵ בין עזא
לא תחיה ונאמר ⁶ כל
יומת סמכו ענין לו
בסקילה ⁷ אף מכשפה
וכי מפני שסמכו ענין
אלא אוב וידעוני בכי
יצאו להקיש להם ולו
בסקילה אף מכשפה
תורה מגלן דדריש דרר
אביו ומפותת אביו
רבי יהודה אוסר באנו
ואמר רב גידל אמר
דכתיב ⁸ לא יקח איש
יגלה כנף אביו ⁹ כנף
וממאי דבאנוסה כתיבי
¹⁰ ונתן האיש השוכב
חמשים כסף וסמך
וגו' ורבנן אי הוה

כדמסיק טעמא הו"איל וז"ש
מאשת אח ולא קאמר תיתי
ממילה תיתי מכיבוד אב וא
דוכתין קאתי ואומר ר"י ד

דכתיב ולא תלבש שעמנו גדילים תעשה
לך ואמר רבי אלעזר ^אסמוכים מן התורה
מנין שנאמר ^בסמוכים לעד לעולם עשויים
באמת וישר ^גואמר רב ששת אמר ר' אלעזר
משום רבי אלעזר בן עזריה ^דמנין ליבמה
שנפלה לפני מוכה שחין שאין חוסמין אותה
שנאמר ^הלא תחסום שור בדרישו וסמך ליה
^וכי ישבו אחים יחדיו ^זואמר רב יוסף אפילו
למאן דלא דריש סמוכים בעלמא במשנה
תורה דריש דהא ר' יהודה בעלמא ^חלא דריש
ובמשנה תורה דריש ובעלמא מגלן דלא
דריש דתניא ^טבן עזאי אומר נאמר ^ימכשפה
לא תחיה ונאמר ^{יא}כל שוכב עם בהמה מות
יומת סמכו ענין לו מה שוכב עם בהמה
בסקילה ^{יב}אף מכשפה בסקילה א"ל ר' יהודה
וכי מפני שסמכו ענין לו נוציא זה לסקילה
אלא אוב וידעוני בכלל מכשפים היו ולמה
צאו להקיש להם ולומר לך מה אוב וידעוני
בסקילה אף מכשפה בסקילה ובמשנה
תורה מגלן דדריש דתנן ^{יג}גושא אדם אנוסת
אביו ומפלות אביו אנוסת בנו ומפלות בנו
רבי יהודה אוסר באנוסת אביו ומפלות אביו
ואמר רב גידל אמר רב מ"ט דרבי יהודה
דכתיב ^{יד}לא יקח איש את אשת אביו ולא
גלה כנף אביו ^{טו}כנף שראה אביו לא יגלה
וממאי דבאנוסה כתיב מעילוייה דקרא דכתיב
^{טז}ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה
חמשים כסף וסמך ליה לא יקח איש
וגו' ורבנן אי הוה סמך ליה כדקאמרת
השתא דלא סמך ליה ^{יז}(דכתיב לא יקח
בשומרת יכם הכתוב מדבר ^{יח}ולעבור עליו
מאי מעמא דדריש איבעית אימא משום
דמופני איבעית אימא משום דמוכח דאם
ת ואיבעית אימא משום דמופני דאם כן
את אשת אביו לא יגלה כנף אביו למה לי
ש"מ

יעקב דמ"ע שאומן גרמא נשים פטורות דהוקשה כל התורה לתפילין והקישא עדיף מסמוכין ולמי אפשר לדלדידה נשים חייבות בצליית מסמוכין דכלא"ה נמי לרבנן דר' י' שמעאל צפ' התכלת ו) דמחייב צליית צילה והוי שלא האומן גרמא וקשה הא דריקא צפ' התכלת דרב יהודה סבר דלצייתא לפרומוא דלניש צימיה וממאי דלמא אע"ג דסבר דהוי האומן גרמא מחייב נשים מסמוכין וי) קשה לתלן דפטר נשים מצליית ה"ל למיפטרניהו מכלאום וע"כ נשים חייבות בכלאום דלמא ספ"א איכא שום ריבוי ענינן (כלאום א): **וְכִי מִפְּנֵי שִׁסְמָכוֹ עֲנִין יו' ב'ו'.** וא"ת דלמא הכא הוא ספ"א הגלילי צב ב' מיתות (מסדרין פו. וס) דמפקא מסמוכין דדרשי מלא תמיה כל בשמה דבמיקא מאם בהמה אם איש לא ימא דלא סבר כרבנן דדרשי סמוכים בכל מקום אלא איצט"ל וי"ל דהכא דייק מלישנא דר' יהודה דקאמר וכי מפני שסמכו משמע דלא דריש סמוכים בעלמא דקידושין (דף ג:) דקמיני יכול לא יחלקן בקדשי קדשים אצל יחלקן בקדשים קלים מ"ל איש כאחיו סיפרא מני ר' יהודה איכא למימר דהאם וי"ו מוסיף על ענין ראשון דריש דכמיז וזאת תורת כתיב בפרשת ויקרא א"נ משום מופנה דאיסר כאחיו מיותר דה"ל למיכתב לכל נא אהרן מהיה ו א) ה"ה בעלמא אלא דבמשנה תורה קים ליה דכולהו מוכח או מופנה ואלו חס דביא אלא אחי מהם: **וְכִי יִרְבֵּן** ואלו דריש משום דלא יחלקן מפסקין בין פרשת אונס ללא יגלה: **כִּי אֶבְרִייהָ גְבִי עֵץ** להקישא ללא יבא ממזר דמהכא דרשין ממאי הוה ממזר בין לר"ע בין לרבנן בפרק הסולן (קמן) מטעם דמוכח או מופנה וא"ת גבי מכספה נמי לדרוש ר' יהודה דמוכחא מילתא מדלגא כתיב כ שייר גבי עריות דאין וזוט לבהמה א"נ לא חשיב מוכח כיון שהלמד נכתב במקומו ומיהו לע **אִם בֶּן אֶבְרָתוֹ רַחֲמָנָא אִם יִקַּח אִישׁ וְגו' אִם יִגְדֵּל בְּנוֹ אֲבִיו אִם אִי** דמקטק לא יגלה בלא וי"ל דלמא מיצוי ליה לשומרת יבם כדרדשי ליה רבנן לקמן וא"ת דגרסי ולא יגלה כף אצוי למה לי ומפ"ל דאצוי אלא אצל לא יגלה מצי למימר דדרשי ליה לשומרת יבם כמו רבנן. וריצ"נ א"ת דשפיר גרס ללא דרשנא על ליה לשומרת יבם לא אצוי כיון דכלאוי הוי איסור איסור יבמה לא ימירא היכא דאיכא למידרש וצפ' נושאין על האנוסה (לחמן פו. א) אמר' נמי לדרבנן לא איצטריך לש

לדמיז בהו בנאן ירגמו אותם דמיהם עם (שם) אור: כלדמקרינן אל כנסדקרינן כסדר ד' מימות (ד'י) בגמיה שיה דסהקרוז דסהא מבי הדין ורי תמסין שסמבור ענין ד'ר, לשובע עם סהיה, ונציא ד'ר, חמשקס, סקריה, שיה מוערמ מיל מילת שסמבור (שסמבור ד'ר) אור: כסלל אל וי יל כסמור אחר שיהא כסקלה (ברכות עם) מלל וסרת מלל כסקלה (שסדדח עם) אור ודדעויה מילת כסמפשיס ד'ר, כסלל אל ירגמו אותם דמיהם עם, אה דקריש להם, אה כל סהלל, שז מה שסמבור שכל דר סיה כסלל וילא מן סהלל ללחל אל ללמד על עמזי אל מדבר, שסמיה יבס על אפי רלואי לאפי, וסרי ככ סהיה עליה משוס ערות אה אפי, אה

כדמסיק טעמא הוואל וואיטשרי איטשרי ולהכי קאמער מיטי אחות אשה מאשט אה ווא קאמער מיטי מאשט אה כדאמר בכל הני דלקמן מיטי ממילה מיטי מיכבוד אב ואינו מוזירי אחות אשה משום דלמינף בכל דוכתין קאמי ואומר ר"י דמאשט אה לא מני למינף בעלמא לידחי עשה לא תעשה שיש בו כרת דשאני אשת אחר דמזנות זכך וכו' אפסר בעינן אחר לקיים מזות ויבוס דל"כ בנולה מזות יבוס אכל מכלאים בלתיית יפ"י ספיר בעלמא דאי לא מקיימת מזות תכלת בפשטי' מקיימת צמר ואפ"ה דמי וכן וגלה את כל שערו דמזורע מיקיים בשער דהיתר דכל שערו קרינא ביה כמו כל מלאכה לא תעשו דשבת דלא קאי אלא אמלאכות דלא דמו שבת א"נ כל שערו ממנו וצנזמרטו פתח רשאו חקנו וכן כל הני דמיינו מיקיימי דוכותא אחריטי:

דבתיב לא תלבש שעמנו וסמך
ליה נדילים וכו'. ואיפלא

היה שוכב עם בהמה
סקילה א"ל ר' יהודה
אלו נוציא זה לסקילה
מכשפים היו ולמה
לך מה אוב וידעוני
בסקילה ובמשנה
²⁰ נושא אדם אנוסת
סת בנו ומפותת בנו
ת אביו ומפותת אביו
ב ב מ"ט דרבי יהודה
את אשת אביו ולא
שראה אביו לא יגלה
מעילוייה דקרא דכתב
עמה לאבי הנערה
ליה לא יקה איש
מיך ליה בדקאמרת
זה ^(ד) (דכתיב לא יקה
מדבר ^(ז) ולעבור עליו
בעית אימא משום
משום דמוכח דאם
יום דמופני דאם כן
ה כנף אביו למה לי
ש"ב

ליכא למימר דצמקוס גדילים
תלבס שעטנו כדאמר צמקוס צמקוס
כי ישבו לא תחקוס דאי"כ לשמוק
קרא מיניה וממילא ידעינן דלא דחי
עשה לצניות לאו דכלאים וגבי יבמה
נמי צמקוס ליכא למידרש כי הכא
דכלאו קרא ה"א לחוסמין אותה ולא
יחלוץ לה על כרחו הקשה ה"ר עקב
דאורליינ"ש דלחייבו נשים בצניות
דאית לן למימר כל שיטנו בלא תלבס
שעטנו ישנו בגדיים אף ע"ג דלאו
היקש הוא אלס צמקוס דמרי קראי
גינהו מ"מ דרשינן הכי בפ"ק דערבין
(ד' ג:) וצבתלת (מנחות מג.) דקארמי
הלל חיבינן צניות כהנים לזיס
וישראלים ומסיק דכהנים אינטרין
ליה סד"א הוזיל ואישתרי גבייהו
כלאים צניות נמי לא לחייבו קמ"ל
נהי דאישתרי בעידן עבודה שלא
בעידן עבוד' לא אישתרי דמשמע דאי
אישתרי לגמרי הוו מיפטרי צניות
דהו דרשינן כל שאינו בלא תלבס
שעטנו אינו בגדיים כ"ש שיש לנו
לדרוש לחומרא ולחייב נשים צניות
ו"ל דהא דנשים פטורות צני' היינו
משום דיילין לה (קדושין לה.) דכ אחא בר
גימא חזון צניות

הקישא עדיף מסמכים ולמ"ד דתפיילן לאו מ"ע שהזמן גרמא אינוהו
^(ז) שמעאל צפ' הסכלת (מנחות מג.) סבר נשים חיבות צניות
לכל דרב יהודה סבר דמ"ע שלל והוא דמנחת דמריה חבלת

וא"ם בלמא ברב הוא בלא דנוש ממורום משום ג"ל דדנוש ר' יוחנן

[illegible]

גמורה שזה דמהרגו והדאם מן הרוג מהרגו דמיסין, וזו כמאן בסקילה (ברכות שם). א"ר חלמיש שגמורה (ברכות שם) א': ונאז אה זמין מימיה קולת לסקילה המהמרה מוילן (שנהד) עיניו בבלל ממשפיה היו. ככלל אז מחיה דכל המשפיה יויו, ולמה יצאו. דמי עמזן כסה מן הכלל ללמד אז ללמד על עמזא יויו אלה ללמד על הכלל כויו אלה (ברכות שם) וכענין שנהדיון המהרה ללמד עמזא ערוז אה אכר, אלה לעבור על זו כסה לעבור על זה (דברים דא).

עין משפט
נר מצוה

ח א מיי פ"ב מהל' יבוס
הלכה יד סמוג עשין נא
טוּש"ע אה"ע סימן קסה
סעיף ד' ונזכר אלפס פרק
ז' דלמנובות דף קא[א]:
ט ב מיי פ"א מהל'
עבודת כוכבים הל' טו
סמג לאוין קט' (טוּש"ע):
סימן קס"ה:
י ג מיי פ"ב מהל' איסורי
ביאה הל' יג:

תוספות ישנים

[illegible]

מוסף רש"י

[illegible]

וגמרינן לה מאוב וידעו
יהודה. לא דריש סמוכין,
מקרא אלא. (שם)
דישן לסקילה, כדמיז צאן
(שם). בשומרת יבם הכתוב